

Aan de minister voor Rechtsbescherming

**Directie Wetgeving en
Juridische Zaken**
Sector Straf- en Sanctierecht

Turfmarkt 147
2511 DP Den Haag
Postbus 20301
2500 EH Den Haag
www.rijksoverheid.nl/jenv

nota

Aanbieding rapport; Kosten van toepassing voorschot-
regeling bij afgesplitste procedure benadeelde partij

Datum
30 november 2021

Ons kenmerk
3679723

1. Aanleiding

Het WODC heeft in opdracht van JenV een onderzoek laten uitvoeren door Cebeon met als onderzoeksvraag wat de jaarlijkse publieke kosten zijn van het toepassen van de voorschotregeling bij de afzonderlijke behandeling van de vordering benadeelde partij, zoals opgenomen in het wetsvoorstel tot vaststelling van het nieuwe Wetboek van Strafvordering. Het onderzoeksrapport is gereed en uiterlijk op 8 december a.s. maakt het WODC dit openbaar.

2. Geadviseerd besluit

Instemmen met de verzending aan de Tweede Kamer van bijgaande brief met het onderzoeksrapport als bijlage. In deze brief neemt u geen inhoudelijk standpunt in naar aanleiding van het onderzoeksrapport. De Commissie schadestelsel slachtoffers van strafbare feiten (Donner) heeft voorstellen gedaan voor een nieuwe opzet van de regelingen waarop de berekeningen van Cebeon zijn gebaseerd. Als het advies van de Commissie gevolgd wordt zal een nieuwe berekening van de publieke kosten nodig zijn. Daarom wordt voorgesteld nu geen beleidsconclusies te verbinden aan het uitgevoerde onderzoek. Het vraagstuk van de publieke kosten kan worden meegenomen bij het door een nieuw kabinet te vormen standpunt over het advies van de Commissie schadestelsel.

3. Kernpunten

Het onderzoek moet bijdragen aan de vormgeving in het nieuwe Wetboek van Strafvordering van de mogelijkheid om complexe vorderingen tot schadevergoeding van slachtoffers als benadeelde partijen af te splitsen van de hoofdzaak en in een afzonderlijke procedure in het strafrecht te behandelen door een schadevergoedingskamer. Doel daarvan is om complexe schadeclaims van slachtoffers van delicten die nu door de strafrechter geheel of gedeeltelijk niet ontvankelijk worden verklaard, omdat behandeling van de vordering een onevenredige belasting van het strafproces zou opleveren, vaker en vollediger te laten afdoen binnen het strafrecht. Het voorstel voor de afgesplitste procedure was opgenomen in een concept van de Innovatiewet Strafvordering. Bij de consultatie over dit concept bleek dat verschillende partijen de afzonderlijke procedure alleen zinvol vinden als de voorschotregeling van toepassing zou zijn.

De voorschotregeling houdt in dat de Staat het resterende bedrag uitkeert als de veroordeelde niet volledig heeft voldaan aan zijn verplichtingen binnen acht maanden na de dag waarop het vonnis of arrest, waarbij de schadevergoedingsmaatregel is opgelegd, onherroepelijk is geworden. De Staat draagt het financiële risico als het CJIB uitgekeerde voorschotten niet kan verhalen op de veroordeelde.

In reactie op de consultatieadviezen is het onderdeel inzake de afgesplitste procedure uit het voorstel voor de Innovatiewet Sv gehaald, omdat de omvang van de benodigde financiële dekking voor toepassing van de voorschotregeling onbekend was. Het voorstel voor de afzonderlijke procedure is wel in voorlopige vorm opgenomen in het wetsvoorstel tot vaststelling van het nieuwe Wetboek van Strafvordering, dat nu voor advies bij de Raad van State ligt.

JenV heeft tevens opdracht gegeven aan het WODC om te onderzoeken wat, volgens een beredeneerde schatting, de jaarlijkse publieke kosten zijn van het toevoegen van de voorschotregeling aan de afzonderlijke behandeling vordering benadeelde partij, zoals opgenomen in het voorgestelde nieuwe Wetboek van Strafvordering. Op basis van dit onderzoek zou kunnen worden nagegaan of toepassing van de voorschotregeling voor de Staat betaalbaar zou zijn. Het bureau Cebeon heeft in opdracht van het WODC het onderzoek uitgevoerd.

In maart 2021 heeft een commissie onder voorzitterschap van dhr Donner advies uitgebracht over een afgewogen, consistent en betaalbaar stelsel voor compensatie van slachtoffers van een strafbaar feit.

Het kabinetstandpunt dienaangaande wordt voorbereid in overleg met de ketenpartners en zal naar verwachting medio 2022 gereed zijn. De adviescommissie stelt voor een afgesplitste procedure te introduceren t.a.v. vorderingen van de benadeelde partij in het strafproces. Dit voorstel komt niet geheel overeen met de in het wetsvoorstel tot vaststelling van het nieuwe Wetboek van Strafvordering voorgestelde regeling voor de afzonderlijke behandeling van vorderingen tot schadevergoeding. De adviescommissie wil dat alle strafbare feiten onder de werkingssfeer van de procedure voor afzonderlijke behandeling worden gebracht, niet alleen ernstige gewelds- en zedenmisdrijven. Verder stelt de commissie voor de voorschotregeling anders op te zetten dan nu het geval is. De bestaande ongemaximeerde garantstelling voor bepaalde strafbare feiten zou moeten worden omgevormd tot een gegarandeerd voorschot bij alle schadevergoedingsmaatregelen tot het bedrag dat het CJIB verwacht daadwerkelijk te innen.

De voorgestelde conclusie (met het oog op uw reactie aan de Tweede Kamer) is hieronder in paragraaf 4.5 opgenomen.

4. Toelichting

4.1 Politieke context

In het algemeen is er brede steun voor verbetering van de positie van het slachtoffer van strafbare feiten. Hierbij is (ook bij Kamerleden) een aandachtspunt dat het vermogen van de ketenpartners om verdere veranderingen te verwerken begrensd is, onder meer vanwege de benodigde aanpassing van werkprocessen, de ICT-infrastructuur en de personele capaciteit.

Bij de schriftelijke behandeling van het voorstel voor de Innovatiewet Sv in de Tweede Kamer hebben leden van de VVD-fractie onder meer gevraagd of de regering het WODC-onderzoek, voorzien van een kabinetsreactie, zo spoedig mogelijk naar de Kamer kan sturen. Ze hebben eveneens gevraagd of de regering

**Directie Wetgeving en
Juridische Zaken**
Sector Straf- en Sanctierecht

Datum
30 november 2021

Ons kenmerk
3679723

bereid is in overleg te treden met de ketenpartners over dit deel van de oorspronkelijke Innovatiewet met als doel het onderdeel inzake de afgesplitste procedure door middel van een nota van wijziging toe te voegen aan het wetsvoorstel.

Hierop hebt u geantwoord dat het nodig is om eerst zicht te hebben op de financiële consequenties van het oorspronkelijke voorstel, als daarop de voorschotregeling van toepassing zou zijn. Daartoe dient het WODC-onderzoek. U hebt gesteld dat, wanneer het kabinet naar aanleiding van het onderzoek of in een later stadium verdere richtinggevende besluiten neemt over de afgesplitste procedure voor schadevergoeding, het kabinet bereid is om daarover in overleg te treden met de ketenpartners.

Met de bijgaande brief voldoet u aan het genoemde verzoek van de Kamerleden. Inmiddels heeft de TK een wetgevingsoverleg gepland op 17 januari a.s. over het wetsvoorstel voor de Innovatiewet Sv.

**Directie Wetgeving en
Juridische Zaken**
Sector Straf- en Sanctierecht

Datum
30 november 2021

Ons kenmerk
3679723

4.2 Financiële overwegingen

Het onderzoeksbureau Cebeon heeft ramingen van niet inbare voorschotten gepresenteerd, uitgaande van toepasselijkheid van de voorschotregeling op de afgesplitste procedure. Deze ramingen worden gegeven met een bandbreedte volgens een minimale en een maximale variant. De minimale variant is gebaseerd op de minimale instroom in de schadevergoedingskamer en een gelijk toewijzingspercentage als in de huidige behandeling in het strafproces. De maximale variant is gebaseerd op de maximale instroom in de schadevergoedingskamer en een hoger toewijzingspercentage. Op basis van de in het onderzoek gehanteerde aannames en op basis van de in het onderzoek beschikbare data is het risico voor de Staat in de maximale variant geraamd op € 4 miljoen à € 92 miljoen per jaar. Op basis van de beperktere variant is de bandbreedte kleiner, namelijk € 4 miljoen à € 39 miljoen per jaar. Dit zijn schattingen van het bedrag dat de Staat extra aan risico loopt ten opzichte van de huidige situatie. De uitkomst van de berekening is sterk afhankelijk van het voorkomen van extreem hoge vorderingen en toewijzingen in een bepaalde periode.

4.3 Juridische overwegingen

Volgens de huidige regeling in Sv kan de rechter een vordering van de benadeelde partij niet-ontvankelijk verklaren omdat behandeling van de vordering een onevenredige belasting van het strafproces zou opleveren. Bij een niet-ontvankelijkheid kan de benadeelde partij zich wenden tot de civiele rechter. De benadeelde partij heeft dan niet de voordelen die hij wel zou hebben als de strafrechter een schadevergoedingsmaatregel zou opleggen, te weten inning van de vergoeding door het CIJB en toepassing van de voorschotregeling. Zoals in paragraaf 1 vermeld is een afzonderlijke procedure voor de behandeling van de vordering tot schadevergoeding van de benadeelde partij voorzien in het nieuwe Wetboek van Strafvordering. Het doel hiervan is om schadeclaims van slachtoffers van delicten die nu door de strafrechter geheel of gedeeltelijk niet ontvankelijk worden verklaard, vaker en vollediger te laten afdoen binnen het strafrecht.

4.4 Krachtenveld

N.v.t.

4.5 Strategie

U wordt voorgesteld nu geen inhoudelijk standpunt in te nemen naar aanleiding van het rapport van Cebeon, want het is mogelijk dat de grondslag op grond waarvan de berekening is uitgevoerd gewijzigd zal worden – naar aanleiding van het advies van de Commissie Donner. Deze grondslag betreft de vormgeving van de afgesplitste procedure in combinatie met de voorschotregeling. De in het nu voorliggende rapport gemaakte berekening heeft dus een voorlopig karakter. Bij de formulering van het kabinetstandpunt t.a.v. het rapport van de commissie Donner kan het nieuwe kabinet afwegen wat de reikwijdte van de afgesplitste procedure dient te zijn en bezien of de voorschotregeling wordt gewijzigd. Als het volgende kabinet zal overwegen het advies van de Commissie op deze punten te volgen dan zal ook de vraag naar de toepassing van de (aangepaste) voorschotregeling bij de afzonderlijke procedure voor schadevergoeding (met een aangepaste reikwijdte) aan de orde komen. Dan zal mogelijk aanvullend onderzoek wenselijk zijn naar de publieke kosten van die toepassing. Het nu beschikbare onderzoeksrapport van Cebeon bevat gedetailleerde en nuttige informatie waarvan bij een toekomstige berekening gebruik kan worden gemaakt. Verder zijn alle aanbevelingen van Donner zodanig met elkaar verweven dat ze in onderlinge samenhang moeten worden bezien. Bij de verdere besluitvorming zal ook het advies van de Raad van State worden betrokken ten aanzien van het onderdeel over de afgesplitste procedure dat in het wetsvoorstel tot vaststelling van het nieuwe Wetboek van Strafvordering is opgenomen. Uiteindelijk zal het resultaat van de besluitvorming worden verwerkt in het nieuwe Wetboek van Strafvordering.

4.6 Uitvoering

Als in de loop van 2022 verdere inhoudelijke besluiten worden genomen dan zullen de uitvoeringsaspecten daarbij worden betrokken.

4.7 Implementatie

N.v.t.

4.8 Communicatie

Er is geen aanleiding voor het uitbrengen van een persbericht bij de aanbieding van het rapport, aangezien er geen inhoudelijk standpunt wordt ingenomen. Directie Communicatie is op de hoogte.

4.9 Ontwikkelingen hiervoor

Op 15 november 2021 hebt u de "Eindrapportage Meerjarenagenda Slachtofferbeleid 2018-2021" aan het parlement aangeboden. U hebt in de eindrapportage opgemerkt dat de verbetering van het schadeverhaal op basis van het advies van het Adviescollege onderzoek stelsel schadevergoeding voor slachtoffers van strafbare feiten, de komende jaren een van de belangrijke prioriteiten is. Daarbij hebt u opgemerkt dat het aan een volgend kabinet is om vorm te geven aan deze en andere ambities voor het slachtofferbeleid voor de komende kabinetsperiode.

5. Informatie die zich niet leent voor openbaarmaking

Niet van toepassing.